

Початок і завершення роботи Windows

Найперше, що треба засвоїти користувачам-початківцям, це те, як правильно увімкнути і вимкнути комп'ютер. У цьому розділі вас навчать це робити, а також нададуть загальні відомості щодо використання операційної системи Windows.

Як увімкнути комп'ютер і завантажити Windows

Завантаження Windows здійснюється автоматично при вмиканні комп'ютера. Щоб увімкнути комп'ютер, виконайте такі дії.

1. Ввімкніть монітор

Для цього натисніть кнопку на моніторі.

Якщо кабель живлення вашого монітора підключений не до розетки на стіні, а до блоку живлення комп'ютера, монітор увімкнеться одночасно з комп'ютером, тому цей пункт ви можете пропустити.

2. Скористайтесь перемикачем на системному блоці комп'ютера

Комп'ютер увімкнеться, і почнеться завантаження операційної системи Windows XP.

Якщо ви все зробили правильно і комп'ютер працездатний, через якийсь час завантаження завершиться. Якщо на комп'ютері працюють кілька користувачів (кожен з яких має обліковий запис — докладніше про це розказано у розділі 16), екран буде виглядати так, як на рис. 1.1.

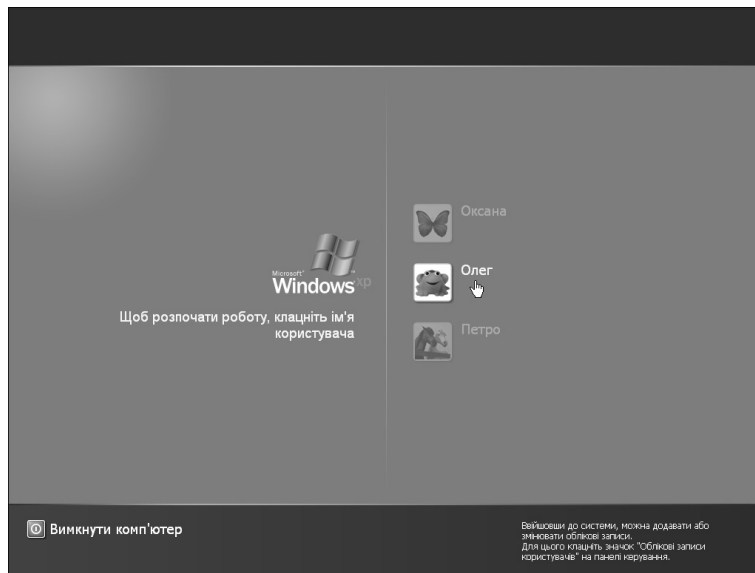

Рис. 1.1. Облікові записи користувачів комп'ютера¹

3. Клацніть на потрібному обліковому записі

Що означає “клацнути”, ви довідаєтесь у наступному підрозділі, а поки просто помістіть вказівник миші (який у цьому випадку має вигляд руки з витягнутим пальцем) на відповідний обліковий запис (див. рис. 1.1), а потім швидко натисніть і відпустіть ліву кнопку миші.

(Якщо ви — єдиний користувач комп'ютера, цей і наступний пункти виконувати не треба.)

Можливо, після вибору облікового запису вам буде запропоновано ввести пароль (рис. 1.2).

4. Введіть пароль, а потім клацніть на кнопці зі стрілкою праворуч

Після цього через деякий час завантаження Windows XP завершується.

¹ При створенні облікового запису за замовчуванням йому привласнюється один з тих значків, що є в запасі у Windows XP; для кожного запису треба вибрати інший значок. Як це робити, ми з'ясуємо у розділі 16.

Рис. 1.2. Для безпеки букви пароля при введенні замінюються на екрані великими крапками

У чому призначення облікових записів? Як вже відзначалося, на одному комп'ютері можуть працювати кілька користувачів, і кожний може створити зручне для себе робоче середовище, асоційоване з відповідним обліковим записом. Вибираючи обліковий запис, користувач відтворює при завантаженні Windows те робоче середовище, яке він створив для себе (докладніше про це розказано у розділі 16). Крім того, завдяки використанню облікових записів обмежується доступ до конфіденційної інформації кожного з користувачів, яка міститься в комп'ютері.

Ознакою того, що завантаження завершено, є поява на екрані робочого столу² Windows XP (рис. 1.3). Тепер можна розпочинати роботу.

Якщо комп'ютер не включився, можливо, на нього не подається напруга. Отже перевірте, чи підключений кабель живлення комп'ютера до розетки на стіні. Потім потрібно упевнитись в наявності напруги в розетці. Нарешті, переконайтесь, чи тією кнопкою на комп'ютері ви скористалися.

Основи роботи в Windows

Для ефективної роботи з цією книгою потрібні початкові відомості про Windows — перш ніж те чи інше питання буде вивчатись докладно. Ці відомості ми спробуємо отримати зараз.

Площу екрана займає те, що в Windows відоме як *робочий стіл*. На робочому столі присутня *панель завдань* (смуга внизу екрана, на якій ліворуч розташована кнопка Пуск, а праворуч відображається час). Крім того, на робочому столі можуть відображатись значки

² Що таке робочий стіл Windows, ми поговоримо у розділі 3.

(невеликі картинки, розкидані по екрану). Значки, що містяться на робочому столі, представляють програми, папки і файли.

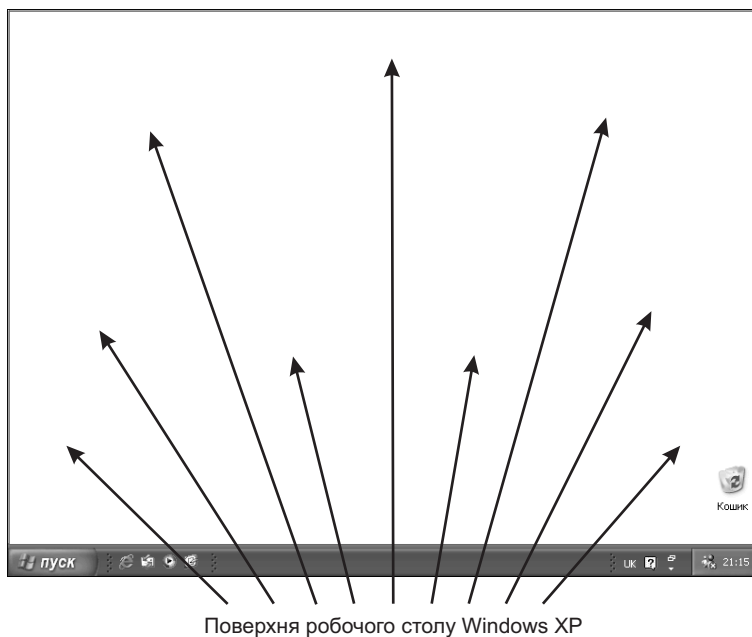

Рис. 1.3. Робочий стіл Windows XP займає весь екран

Як усім цим керувати? За допомогою миші — невеликого пристрою в пластмасовому корпусі з двома (інколи трьома) кнопками. Рухаючи мишу, ви переміщаєте по екрану невелику стрілку (яка також може набирати іншого вигляду), відому як *вказівник миші*. Керування Windows за допомогою миші полягає в тому, що ви наводите вказівник на об'єкт на екрані і натискаєте кнопки миші. Точніше, це керування здійснюється трьома методами: за допомогою клацання, подвійного клацання і перетягування.

Що означає клацнути

Для того щоб *клацнути*, треба помістити вказівник миші на потрібний об'єкт, швидко натиснути кнопку миші і одразу відпустити її. Причому клацнути можна як *лівою*, так і *правою* кнопкою.

Щоб попрактикуватись, помістіть вказівник на кнопку Пуск (у лівому нижньому куті екрана) і клацніть *лівою* кнопкою миші. На екрані відобразиться меню Пуск (рис. 1.4). Щоб закрити меню, клацніть ще раз на кнопці Пуск. (Докладніше з цим меню і командами, що містяться в ньому, ви познайомитесь нижче.)

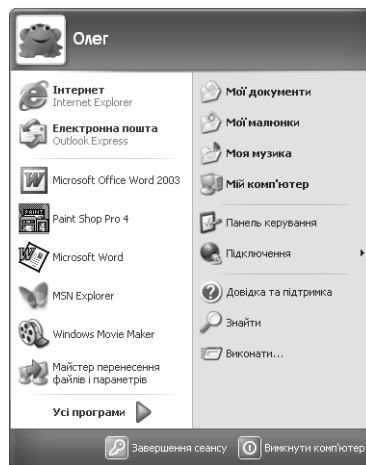

Рис. 1.4. Клацнувши на кнопці Пуск, можна відкрити головне меню Windows XP

Для повноцінної роботи з Windows миша необхідна. Проте найчастіше те, що робиться в Windows за допомогою миші, можна виконати також, використовуючи клавіатуру. Наприклад, відкрити меню Пуск можна за допомогою сполучення клавіш <Ctrl+Esc>. Що таке сполучення клавіш? Щоб скористатись сполученням <Ctrl+Esc>, потрібно спочатку натиснути клавішу <Ctrl>, потім, не відпускаючи її, натиснути <Esc> і, нарешті, відпустити обидві клавіші. Для закриття меню Пуск досить натиснути клавішу <Esc>.

Тепер помістіть вказівник миші в будь-яке місце екрана (можна на ту ж кнопку Пуск) і клацніть *правою* кнопкою миші — на екрані з'явиться так зване *контекстне меню*.

Контекстне меню містить набір команд, які можна застосувати до даного об'єкта. В нижній частині цього меню майже завжди присутня команда Властивості, при виборі якої відкривається діалогове вікно з інформацією про об'єкт. (Що таке діалогове вікно, ви довідаєтесь у розділі 2.) Контекстне меню кнопки Пуск можна бачити на рис. 1.5.

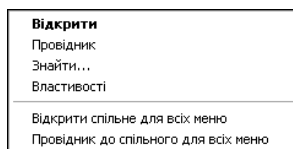

Рис. 1.5. Контекстне меню кнопки Пуск

Одержати первинну інформацію про деякі об'єкти можна, навіть не клацаючи на них правою кнопкою. Іноді досить навести на такий об'єкт вказівник миші, і через секунду з'явиться *екранна підказка* з інформацією, асоційованою з цим об'єктом. Як це побачити? У правому нижньому куті екрана відображається час; якщо помістити вказівник миші на годинник, на екрані відобразиться поточна дата. Читачі можуть самостійно попрацювати, підводячи вказівник до значків на екрані і спостерігаючи екранні підказки, які при цьому з'являються.

Подвійне клацання

Для цього вказівник миші треба помістити на потрібний об'єкт, а потім досить швидко двічі натиснути і відпустити ліву кнопку миші. (Якщо інтервал між натисканнями буде занадто великим, система сприйме вашу дію не як подвійне, а як два окремих клацання.)

При виконанні подвійного клацання миша повинна залишатися нерухомою, бо якщо вона злегка переміститься (це може мати місце при занадто енергійному виконанні), подвійне клацання може не вийти.

Для практики виконайте такі дії.

1. Розташуйте вказівник миші на значку Кошик (який, як правило, знаходиться в нижньому правому куті робочого столу).

2. Двічі клацніть лівою кнопкою миші.

Якщо ви це зробите правильно (тобто досить швидко), на екрані відобразиться вікно Кошик. (Про вікно Кошик йтиметься у розділі 3.)

3. Закрийте вікно Кошик, клацнувши на кнопці зі знаком “X” у його правому верхньому куті (рис. 1.6).

Таким самим чином закриваються у Windows всі вікна. (Закрити вікно можна також за допомогою сполучення клавіш <Alt+F4>.)

Рис. 1.6. Щоб закрити вікно, клацніть на кнопці зі знаком “X” у правому верхньому куті

Перетягування об’єктів

Перетягування — це спосіб переміщення об’єкта (наприклад, значка чи вікна) на екрані. Щоб зрозуміти, як це робиться, поекспериментуйте з одним із значків на робочому столі Windows.

1. Помістіть вказівник миші на значок Кошик.

З цим значком ми вже мали справу в попередньому підрозділі.

2. Натисніть ліву кнопку миші і, не відпускаючи її, перемістіть мишу так, щоб вказівник (разом з об’єктом, який ви перетягуєте) опинився в потрібному місці екрана.

Під час цієї процедури вказівник, “зачепивши” значок Кошик і повторюючи рухи миші, пересувається по екрану (рис. 1.7).

3. Коли вказівник і значок опиняться в потрібному місці, відпустіть кнопку миші.

Рис. 1.7. При перетягуванні значка на робочому столі одночасно можна побачити два зображення: на старому та в поточному місці (бліде зображення)

У такий спосіб можна перемістити на екрані також будь-яке вікно, попередньо “вхопивши” його за заголовок. Докладніше про це розказується у розділі 2.

Запуск програми і робота з нею

Отже, ви одержали уявлення про те, що таке робочий стіл, і навчилися керувати присутніми на ньому об’єктами за допомогою миші (і клавіатури). Тепер спробуємо запустити яку-небудь програму і зробити щось корисне. Для цього виконайте такі дії.

1. **Клацніть на кнопці Пуск.**
На екрані з’явиться меню Пуск.
2. **У меню Пуск помістіть вказівник миші на команду Усі програми (внизу меню).**
Відкриється відповідне вкладене меню (або підменю).
3. **У цьому підменю помістіть вказівник миші на команду Стандартні.**
Відкриється ще одне підменю.
4. **Виберіть команду Калькулятор (рис. 1.8).**

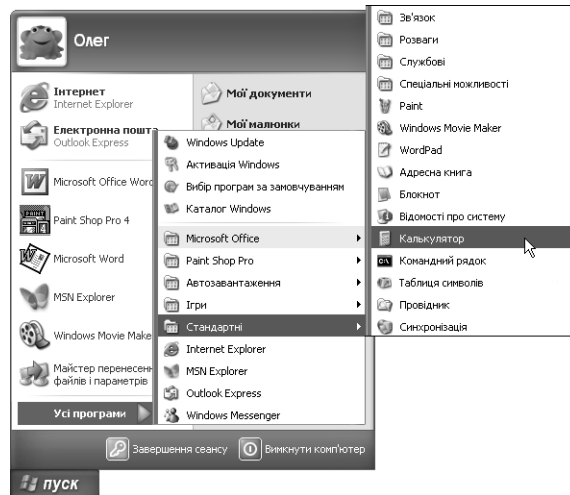

Рис. 1.8. Виділені команди вказують шлях у меню Пуск до програми Калькулятор

На екрані з'являється вікно програми Калькулятор (рис. 1.9). (Надалі, коли треба буде вказати ланцюжок меню і підміню, які слід відкрити, щоб дістатись до потрібної команди, це буде робитись так: Пуск⇒Усі програми⇒Стандартні⇒Калькулятор.)

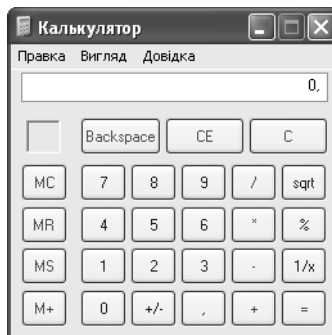

Рис. 1.9. Вікно програми Калькулятор

Калькулятор на екрані функціонує так само, як і звичайні калькулятори. Ви просто зараз можете щось обчислити. При цьому потрібні цифри можна вводити як клацаючи на кнопках калькулятора на екрані, так і натискаючи цифрові клавіші на клавіатурі.

Закінчивши роботу з програмою, закрийте її. Для цього клацніть на кнопці Закрити (зі значком “X”) у правому верхньому куті її вікна.

Як завершити роботу Windows і вимкнути комп’ютер

На відміну від початку роботи (тоді ми тільки включили комп’ютер, а Windows завантажилась автоматично), для коректного завершення роботи Windows недостатньо просто натиснути кнопку. Отже, для того щоб правильно завершити роботу Windows і вимкнути комп’ютер, виконайте такі дії.

1. Клацніть на кнопці Пуск у лівому нижньому куті екрана.

Якщо знайти кнопку Пуск не вдається, натисніть клавішу <Ctrl> і, не відпускаючи її, — клавішу <Esc>. Потім відпустіть обидві клавіші. Натискання зазначених клавіш еквівалентне тому, якби ви клацнули на кнопці Пуск, що розкриває головне меню Windows (або меню Пуск).

2. У меню, що відкрилося, виберіть команду **Вимкнути комп’ютер** в нижньому правому куті меню. На екрані з’явиться діалогове вікно Вимкнути комп’ютер (рис. 1.10).

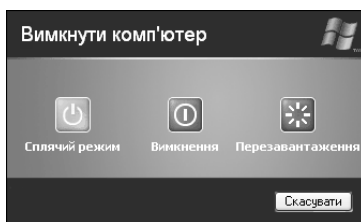

Рис. 1.10. Щоб на екрані з’явилося таке вікно, в меню Пуск треба вибрати команду Вимкнути комп’ютер

3. У вікні, що з'явилося, треба знову клацнути на червоній кнопці **Вимкнення.**

Після цього операційна система виконає необхідні дії для завершення своєї роботи, і на екрані з'явиться повідомлення про те, що живлення комп'ютера можна відключити.

4. Вимкніть монітор.

Як і при вмиканні, якщо силовий кабель монітора підключений до блоку живлення комп'ютера, монітор вимикається одночасно з комп'ютером, і тоді цей пункт належить пропустити.

5. Скористайтесь перемикачем на системному блоці.

Системний блок — основна складова комп'ютера. Вимкнути системний блок — це те саме, що вимкнути комп'ютер.

Резюме

У цьому розділі ви навчилися вмикати і вимикати комп'ютер, запускати і коректно завершувати роботу Windows. Крім того, ви дізнались, як керувати Windows за допомогою миші, а також як запускати (з меню Пуск) і завершувати роботу програм (на прикладі програми Калькулятор).